

METODE TIL IDENTIFIKATION AF SÆRLIGT BETYDNINGSFULDE OMRÅDER

Projekt navn **Kattegat Kyst-Kyst**
Projektnr. **1100041633**
Modtager **Titti Kopp**
Dokumenttype **Rapport**
Version **9**
Dato **11-09-2020**
Udarbejdet af **TIRK, MAJH, MJK**
Kontrolleret af **TIRK**
Godkendt af **MAJH**

INDHOLD

1.	Metode til identifikation af særligt betydningsfulde områder	1
2.	Generelt vedrørende terrestrisk natur	4
2.1	§ 3-områder	4
2.2	Særlig betydningsfulde private fredskove	7
2.3	Særligt betydningsfulde offentligt ejede skovarealer omfattet af skovlovens § 25	9
3.	Natur- og vildtreservater	10
4.	Fredninger af natur- og landskabsværdier	10
5.	Referencer	10

1. Metode til identifikation af særligt betydningsfulde områder

I forbindelse med forundersøgelsen lægges der stor vægt på indledningsvist at identificere særligt betydningsfulde områder, hvor en placering af projektet ud fra dets indhold eller anvendelse vil være særligt samfundsmæssigt problematisk. I dette dokument beskrives metoden for identifikation af disse særligt betydningsfulde områder. Resultatet fremgår af /7/ Identifikation af særligt betydningsfulde områder.

Metode og baggrund for identifikation af særligt betydningsfulde områder er beskrevet i de tre følgende punkter:

1. Farvandet og kystarealerne inden for projektområdet med de tre delprojektområder er generelt præget af en række Natura-2000-områder, som lovgivningsmæssigt har et højt beskyttelsesniveau. Såfremt det i sidste ende ikke er muligt at finde en gennemførlig løsning uden en skade på et af disse områder, indeholder lovgivningen krav, som er styrende for valget af løsning.

Ved identifikation af særligt betydningsfulde områder har der på den baggrund været et stærkt fokus på varetagelsen af hensynet til Natura 2000-områderne ved valg af ilandsætningspunkter på Sjælland, Samsø og Jylland samt ved valg af de tilhørende korridorer på havområdet. Hensynet til en beskyttelse af områderne er prioriteret højt.

Identifikation af visse arealer som særligt betydningsfulde er sket ud fra en forsimplet metode med baggrund i de offentligt tilgængelige data, der foreligger om placeringen af naturtyper og disses beskaffenhed inden for Natura 2000-områderne. Identificeringen af arealerne er derfor sket med basis i et overordnet skøn, som har den svaghed, at der er en mulighed for, at naturtypernes placering og indhold ikke er kortlagt helt nøjagtigt, og dermed kan de faktiske forhold ved gennemførelse af feltundersøgelser på et senere projektstadium, vise sig at være anderledes.¹ Den endelige placering af naturtyperne og deres indhold vil først blive kortlagt i detaljen via feltundersøgelser i en evt. senere VVM-undersøgelse.

Den forsimplede metode, som benyttes her, har haft til formål allerede på et meget tidligt stadium af forundersøgelsen at fravælge arealer, som med stor grad af sikkerhed vurderes ikke at kunne indeholde den bedste løsning for Natura 2000-områderne. Inden for Natura 2000-områder, er der derfor identificeret arealer, som ikke må påvirkes direkte af anlægsprojektet, fordi den direkte påvirkning vurderes sandsynligvis at ville kunne resultere i en større skade af udpegningsgrundlaget /5//6/. Arealerne inden for Natura 2000-områderne er udvalgt efter deres juridiske beskyttelsesniveau kombineret med de faktiske oplysninger i Natura 2000-kortlægningen om beliggenheden af habitatnaturtyper inden for området /5/. Styrende for identifikationen af særligt betydningsfulde områder har været følgende:

- arealer, som indeholder prioriterede habitatnaturtyper,
- arealer, som ved en korridors placering inden for arealet, vil påvirke en betydelig andel af ikke-prioriterede habitatnaturtyper.

Vurderingen af, om arealet udgør en betydeligt andel af ikke-prioriteret habitatnatur inden for det enkelte Natura 2000-område, er foretaget på baggrund af et overordnet skøn. Her er det vurderet, om tilstedeværelsen af naturtyperne samlet eller enkeltstående er så massiv, at en korridor (øst/vestgående) vil påvirke mere end en lille andel af habitatnaturtypen inden for det pågældende Natura 2000-område. Det skal dog fremhæves, at der ikke er lavet deciderede beregninger af arealinddragelsen af den enkelte naturtype inden for hvert enkelt Natura 2000-område. Sådant et regnestykke vil ikke være retvisende, idet løsningsmodellerne på nuværende tidspunkt udelukkende foreligger på et skitseagtigt detaljeringsniveau.

Det skal fremhæves, at den valgte tilgang ikke er et udtryk for, at der uden problemer kan planlægges en Kattegatforbindelse igennem de tilbageværende arealer, hvor der forekommer mindre forekomster af udpegede habitatnaturtyper. Bibeholdelsen af disse løsningsmuligheder skal alene forstås sådan, at påvirkningsgraden af de tilbageværende arealer behandles konkret, som led i senere faser af projektet. Påvirkningen af de tilbageværende dele af Natura 2000-områderne, som ikke er udvalgt som særligt betydningsfulde, underkastes som led i det videre forløb af forundersøgelsen en vurdering af, hvorvidt påvirkningerne af disse sandsynligvis vil kunne resultere i en skade. I sidste ende vil finjusteringer af et anlægsprojekt i en senere fase under alle omstændigheder skulle forholde sig til de eksakte faktiske forhold, der befinder sig i området på dette tidspunkt for at dette kan endeligt vurderes på et fuldt ud lovformeligt niveau i forhold til overholdelse af habitatreglerne.

I de dele af Natura 2000-områderne, som ikke indgår i de særligt betydningsfulde områder, er tætheden af udpegede habitatnaturtyper mindre. Løsningerne er derfor bibeholdt under den

¹ Den aktuelle kortlægning baserer sig på basisanalysen vedrørende Natura 2000-områder fra 11. juni 2020. Denne basisanalyse danner baggrund for de kommende Natura 2000-planer 2022-2027.

forudsætning, at det findes sandsynligt, at der kan findes en anlægsteknisk løsning, der gør det muligt at undgå en skade på området.

Såfremt, der befinder sig prioriterede habitatnaturtyper i mosaik inden for et areal, som berøres af en løsningsmodel, og som trods dette forhold ikke er identificeret som særligt betydningsfuldt, er det indlagt som en forudsætning, at det umiddelbart er vurderet anlægsteknisk muligt at undgå en direkte påvirkning af denne habitatnaturtype.

Baggrunden for den valgte forsimplede metode i forhold til Natura 2000-områderne er også, at små direkte påvirkninger af ikke-prioriterede naturtyper kan blive overskygget af mere alvorlige (endnu ikke identificerede) indirekte påvirkninger af områdernes integritet. Derfor er en løsning med en potentiel lille direkte påvirkning af en naturtype bibeholdt på dette stadie af forundersøgelsen, hvis den har andre fordele. Det skyldes, at det ikke på dette stadie kan udelukkes, at en sådan løsning samlet set kan vise sig at være det bedste miljømæssige alternativ. Det er afgørende at kende det samlede billede inden fravalg af realiserbare løsningsmodeller, såfremt det skulle vise sig, at samtlige løsningsmodeller indbefatter skader på ét eller flere Natura 2000-områder i varieret grad.

En vurdering af de sandsynlige indirekte effekter af et Kattegatprojekt i forhold til Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag kræver en række yderligere analyser af fx sedimentspild, påvirkning af strømningsforhold og undervandsstøj, som vil blive foretaget som led i den videre del af forundersøgelsen. Resultatet af vurderingen af disse effekter skal også foreligge for at kunne udtale sig med en vis sikkerhed om sandsynligheden for en skade på et eller flere af Natura 2000-områderne.

Metoden for identifikation af særligt betydningsfulde Natura 2000-områder har således til hensigt at sikre, at den bedste samlede løsning for Natura 2000-områderne bibeholdes. Påvirkningen fra de enkelte løsninger kan først vurderes mere præcist, når der er et samlet billede af alle de væsentligste direkte og indirekte påvirkninger, som de realiserbare løsningsmodeller giver anledning til.

De indledningsvise arealmæssige identifikationer af særligt betydningsfulde områder indenfor Natura 2000-områderne, som er resultatet af den forsimplede metode, er ikke begrænsende for korridorvalget for borede tunnelloøsninger, da disse forudsættes ikke at påvirke Natura 2000-områderne, før det sted, hvor en boret tunnel med cut and cover samt portal bryder igennem jordoverfladen. I det tilfælde, hvor en tunnelportal placeres på hav vil påvirkningen være afhængig af etablering og udformning af den ø, som vil være nødvendigt at etablere som led i den anlægstekniske løsning.

2. Andre arealer, som er særligt betydningsfulde er søgt identificeret ud fra en vurdering af, at disse arealer benyttes til, eller indeholder værdier, som repræsenterer væsentlige samfundsinteresser. Disse omfatter særligt betydningsfulde militærområder og særligt betydningsfulde råstofgraveområder. Disse er nærmere afklaret ved en høringsproces, der har involveret de statslige ressortmyndigheder med ansvar for disse områder. Processen for høringen har været den, at der efter en møde mellem myndighederne og Sund & Bælt, hvor projektet er blevet præsenteret for myndighederne, er blevet stillet myndighederne en række spørgsmål vedrørende betydningsfuldheden af de to typer af områder, der kan blive påvirket af en fast forbindelse over Kattegat inden for de tre delprojektområder. Konklusionerne med baggrund i høringerne er med input fra Rambøll draget af Sund & Bælt.

3. Formålet med dette dokument er at beskrive en metode til at kortlægge, om der udover de områder, der er identificeret via processerne beskrevet under pkt. 1 og 2, kan identificeres andre særligt betydningsfulde arealer inden for projektområdet, som repræsenterer væsentlige miljømæssige samfundsværdier, og som derfor må tillægges en særlig stor betydning for placering af en Kattegatforbindelse.

Følgende fire emner er udvalgt til nærmere vurdering:

- Særlig betydningsfuld § 3-natur /11/
- Særlig betydningsfulde privatejede fredskovarealer /10/
- Natur- og vildtreservater /9/
- Fredede områder, jf. naturbeskyttelseslovens § 50 /11/

Emnerne er udvalgt på baggrund af det generelle juridiske beskyttelsesniveau, som er anlagt i forhold til disse, suppleret med en tilhørende faglig vurdering af, om disse emner i deres fineste form generelt vurderes at dække over særlig betydningsfulde samfundsværdier, som det vil være vanskeligt at argumentere for det acceptable i en tilintetgørelse af.

2. Generelt vedrørende terrestrisk natur

Til identifikation af forekomst af særligt betydningsfulde naturområder på land benyttes bl.a. Biodiversitetskortet for Danmark /1/. Af biodiversitetskortet fremgår det overordnet, hvor der er forekomst af rødlistede arter, samt hvor der findes indikatorer for gode levesteder for rødlistede arter. De rødlistede arter er ikke i sig selv stærkt beskyttet juridisk, og er derfor ikke interessante i sig selv i denne sammenhæng. Når det alligevel vælges at benytte biodiversitetskortet, skyldes det, at kortet er en offentligt tilgængelig portal, hvor det er relativt let at danne sig et overblik over, hvor der er stor sandsynlighed for forekomst af værdifulde naturområder.

Som kriterie for, at et område udvælges til nærmere granskning, er valgt en score, der ligger over middel på den pågældende skala. For § 3-områderne gælder det således områder med en bioscore på over 10, en artsscore på over 4 og/eller en proxyscore på over 5. For skvområderne gælder det en HNV-Skovscore på over 10, en HNV-Skov artsscore på over 4 og/eller en HNV-Skov proxyscore på over 5.

Baggrunden for, at et område udvælges til analyse af, om der er tale om et særligt betydningsfuldt område, selvom det kun er lige over middel er, at der inden for projektområdet kun er ganske få områder, der opfylder de nævnte kriterier. Analysen er derfor realistisk at gennemføre som led i en forundersøgelse. Desuden er der gennemført en stikprøve, som viser, at der findes § 3-områder, der via en besigtigelse er vurderet til at have den højeste naturtilstand, og som via biodiversitetskortet udelukkende lever op til kriterierne via en proxyscore, som er lige over middel. For at være sikre på at identificere alle betydningsfulde områder, er kriterierne for udvælgelse til nærmere granskning derfor lagt lige over middel.

2.1 § 3-områder

Til identifikation af forekomst af særligt betydningsfulde § 3-områder benyttes Biodiversitetskortet for Danmark /1/ og kommunale besigtigelser for § 3-områder /2/.

Via Biodiversitetskortet eftersøges overlap mellem områder, der er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 og områder med en høj artsscore, høj proxyscore og/eller høj bioscore /1/, se Figur 2-1 for et eksempel. Analysen er udelukkende gennemført på § 3-områder, som ikke også er

kortlagt som habitatnatur. Det skal fremhæves, at den anvendte metode ikke med sikkerhed kan identificere samtlige § 3-områder med en særligt høje naturværdier. Det kan bl.a. skyldes, at der ikke foreligger kommunale besigtigelser af området, eller fordi biodiversitetskortet for Danmark ikke har fremhævet området som et potentielt levested for de arter, der er allermost truede og sjældne (de såkaldte rødlistede arter).

Artsscore

Artsscoren er en samlet vægtet score for kendte forekomster af rødlistede arter (score 1-9).

Proxyscore

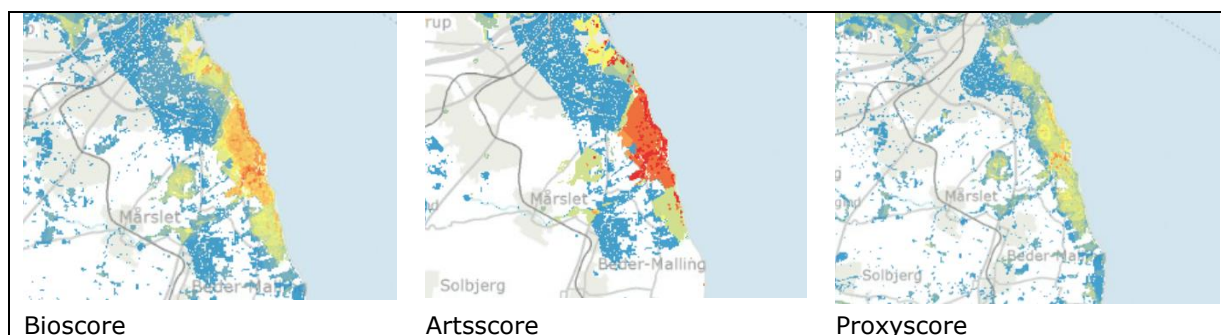
Proxyscoren udgøres af en række arts- eller landskabsbaserede tilstandsindikatorer (proxydata), der resulterer i en proxyscore. Proxyscoren er så at sige en sum af arealer der understøtter biodiversitet: høj proxyscore = stor sandsynlighed for høj biodiversitet (score 1-11).

Bioscore

Artsscoren og proxyscoren lægges sammen i en samlet Bioscore (score 1-20), hvor 1 angiver, at området ikke er særlig værdifuldt for biodiversiteten, og 20 angiver, at området er meget værdifuldt for biodiversiteten. Bioscoren viser, hvilke lokale områder som er særligt værdifulde, fordi de er levesteder eller potentielle levesteder for rødlistede arter.

Udvælgelsen af særligt betydningsfulde § 3-områder foregår i følgende trin:

1. Identifikation af overlap mellem områder med høj biodiversitet og § 3-beskyttede områder. Det undersøges, om der findes lokaliteter der enten har en høj bioscore, høj artsscore og/eller en høj proxyscore. Kriteriet for, at et område udvælges til yderligere granskning er en score, der ligger over middel på den pågældende skala. Det vil sige en bioscore på over 10, en artsscore på over 4 og/eller en proxyscore på over 5.
2. I de områder, som opfylder ovenstående kriterier, udtrækkes kommunale § 3-besigtigelser fra naturdatabasen i det omfang, de forekommer.
3. Viser besigtigelsesnotatet, at § 3-området har en naturtilstand på I eller II, vurderes det, om besigtigelsesnotatet tegner et billede af en lokalitet, som er botanisk værdifuld. Yderligere vurderes det, om området er en del af et større sammenhængende naturområde af regional eller national betydning, hvormed de kan kategoriseres som *"Område med helt særlig betydningsfuld naturværdi"*.
4. I tvivlstilfælde, eller i tilfælde af, at der findes § 3-områder, som har en høj bioscore, høj artsscore og/eller en høj proxyscore, og hvor der ikke foreligger et besigtigelsesnotat, kan det undersøges, om der forekommer registreringer af bilag IV-arter på lokaliteten. Yderligere kan det overvejes, om lokaliteten skal besigtiges.
5. På baggrund af det ovenstående beslutes det, om der forekommer § 3-områder, som vurderes at være så betydningsfulde, at de bør tillægges en særlig vægt ved vurderingen af det hensigtsmæssige projektets påvirkning af området.

Figur 2-1 Eksempel på henholdsvis bioscore, artsscore og proxyscore for Natura 2000-område N234 Giver Å, Enemærket og Skåde Havbakker i Østjylland. Blå/grønne farver signalerer lav biodiversitet, gule nuancer signalerer middel biodiversitet og orange/røde farver signalerer høj biodiversitet.

Naturtilstandsindeks

De enkelte § 3-områders naturtilstandsindeks er inddraget i screeningen af, om området er særligt betydningsfuldt. Beregning af naturtilstandsindeks udføres efter metoden beskrevet i DMU-rapport nr. 792, Naturtilstand på terrestriske naturarealer /8/. Metoden beregner et artsindeks og strukturindeks baseret på oplysninger om området, som registreres i forbindelse med en besigtigelse. Disse to værdier bruges til at udregne værdi for naturtilstanden på en skala fra 0 til 1, der kan oversættes til 5 tilstandsklasser fra høj til dårlig naturtilstand, se Tabel 2-1.

Strukturindekset er baseret på udvalgte indikatorer, der beskriver strukturer i økosystemet, som er karakteristiske for den pågældende naturtype i henholdsvis en god og dårlig tilstand. Tilsvarende er artsindekset baseret på en artsliste fra en såkaldt dokumentationscirkel for lokaliteten (artsliste fra cirkel med 5 m radius). Arterne tildes en score, der svarer til deres sårbarhed over for negative påvirkninger, hvor de arter, som er mest følsomme over for forringelser, får den højeste score /8/. Indeksværdierne er et tal mellem 0 (laveste kvalitet) og 1 (højeste kvalitet).

I visse tilfælde er der ikke registreret arter indenfor en dokumentationscirkel i forbindelse artsregistreringen, og beregning af naturtilstandsindeks fremgår derfor ikke af det kommunale besigtigelsesnotat. I disse tilfælde er den *vurderede* naturtilstand for området anvendt i stedet for den beregnede. Det skal bemærkes, at den *vurderede* naturtilstand ofte vil være højere end den *beregne*de.

Tabel 2-1 Generel definition for de fem tilstandsklasser for beregnet naturtilstand /8/.

Tilstand	Generel definition af tilstandsklasser
Høj tilstand (I)	Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for naturområdet svarer til, hvad der normalt gælder for den pågældende naturtype under uberørte forhold, og der er ingen eller kun meget små tegn på forandringer.
God tilstand (II)	Der forekommer typespecifikke forhold og samfund.
Moderat tilstand (III)	Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende naturtype udviser lave niveauer for forandringer som følge af menneskelig aktivitet, men afviger kun lidt fra, hvad der normalt gælder for denne naturtype under uberørte forhold.
Ringe tilstand (IV)	Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende naturtype afviger i moderat grad fra, hvad der normalt gælder for denne naturtype under uberørte forhold. Værdierne viser middelstore tegn på forandringer som følge af menneskelig aktivitet og er betydeligt mere forstyrrede end under forhold med god tilstand.
Dårlig tilstand (V)	Naturområder der viser tegn på større ændringer i værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende naturtype, og hvori de relevante biologiske samfund afviger væsentligt fra, hvad der normalt gælder for den pågældende naturtype under uberørte forhold.

2.2 Særlig betydningsfulde private fredskove

Til vurdering af forekomst af områder med meget betydningsfuld privatejet fredskov benyttes Biodiversitetskortet for Danmark /1/. Via Biodiversitetskortet eftersøges privatejede fredskovsområder, som har en høj HNV-Skov artsscore, høj HNV-Skov proxyscore og/eller høj HNV-Skovscore /1/, se Figur 2-2 for et eksempel.

På baggrund af det ovenstående besluttet det, om der forekommer privatejede fredskovspligtige skovområder som vurderes at være særligt betydningsfulde, og som bør identificeres med henblik på en særligt høj værdisætning. For at et skovområde falder ind under kategorien særligt betydningsfuld, skal der være tale om et areal, der har så stor værdi, at man vil kunne acceptere en lille påvirkning af en udpeget habitatnaturtype i et Natura 2000-område for at skåne den.

På baggrund af det ovenstående besluttet det, om der forekommer private fredskovområder som vurderes at være særligt betydningsfulde, og hvor der bør tages et særligt hensyn til, at projektet ikke medfører en påvirkning af dem.

HNV-Skov artsscore

Artsscoren er beregnet ved at summere fund af rødlistede arter, hvor fundene er tildelt stigende vægt, jo mere truet arten er, jo mere sikker geolokaliseringen af fundet er, og jo mindre kendt national udbredelse arten har (score 1-9).

HNV-Skov proxyscore

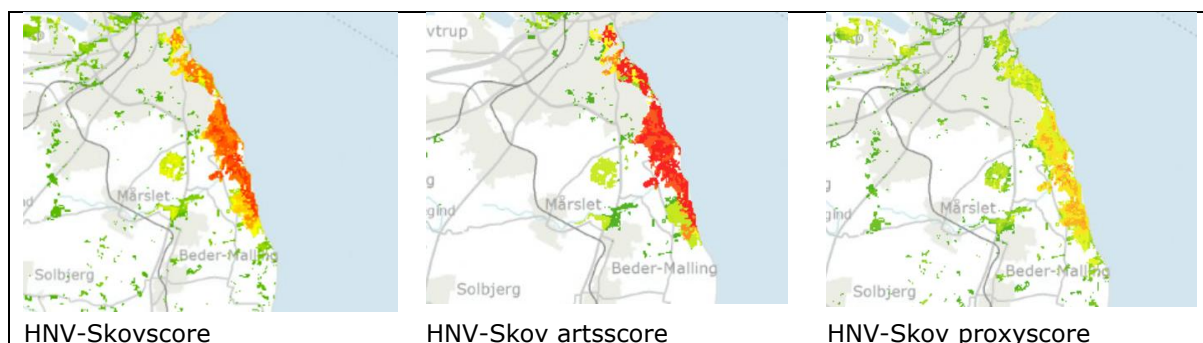
Proxyscoren udgøres af en række arts- eller landskabsbaserede tilstandsindikatorer (proxydata) der resulterer i en proxyscore. Proxyscoren er så at sige en sum af arealer der understøtter biodiversitet: høj proxyscore = stor sandsynlighed for høj biodiversitet (score 1-11).

HNV-Skovscore

Artsscoren og proxyscoren lægges sammen i en samlet HNV-Skovscore (score 1-20), hvor 1 angiver at området ikke er særlig værdifuldt for biodiversiteten og 20 angiver at området er meget værdifuldt for biodiversiteten. HNV-Skovscoren viser, hvilke lokale områder som er særligt værdifulde, fordi de er levesteder eller potentielle levesteder for rødlistede arter.

Udvælgelsen af særligt betydningsfulde privatejede fredskove foregår i følgende trin:

1. Lokalisering (GIS) af områder med privatejet fredskov.
2. Inden for de sammenhængende områder tjekkes HNV-Skovkortet
Det undersøges, om der findes lokaliteter der enten har en høj HNV-Skov artsscore, en høj HNV-Skov proxyscore og/eller en høj HNV-Skovscore. Kriterier for at blive udvalgt til nærmere vurdering er en score, der ligger over middel på den pågældende skala. Det vil sige en bioscore på over 10, en artsscore på over 4 og/eller en proxyscore på over 5.
3. For de områder, som opfylder ovenstående kriterier gennemføres en granskning af luftfotos, hvor det vurderes, om skoven kan have væsentlige naturværdier.
4. Hvis luftfotos antyder en skov med et væsentligt naturværdi besigtiges skoven for validering af naturværdierne.
5. Det kan desuden overvejes, om Kommunen skal kontaktes for at høre deres vurdering af de konkrete lokaliteters kvalitet.
6. På baggrund af det ovenstående besluttet det, om der forekommer private fredskovområder som vurderes at være særligt betydningsfulde, og hvor der bør tages et særligt hensyn til, at projektet ikke medfører en påvirkning af dem.

Figur 2-2 Eksempel på henholdsvis HNV-Skovscore, HNV-Skov artsscore og HNV-Skov proxyscore for Natura 2000-område N234 Giver Å, Enemærket og Skåde Havbakker i Østjylland. Blå/grønne farver signalerer lav biodiversitet, gule nuancer signalerer middel biodiversitet og orange/røde farver signalerer høj biodiversitet.

2.3 Særligt betydningsfulde offentligt ejede skovarealer omfattet af skovlovens § 25

Med baggrund i skovlovens § 25 kan miljøministeren registrere andre naturmæssigt særlig værdifulde skove /10/. Bestemmelsen er et led i at nå målet i internationale anbefalinger og i det nationale skovprogram om at beskytte de naturmæssigt særlig værdifulde skove, herunder naturskov. Den giver således hjemmel til, at miljøministeren kan registrere andre naturmæssigt særlig værdifulde skove end dem, der er omfattet af kortlægningen efter § 15, uanset om de er beliggende i eller uden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Det er i skovprogrammet forudsat, at man revurderer det danske naturskovsbegreb, der hidtil har været baseret for meget på bevoksningens genetiske oprindelse. Der er behov for en mere praktisk definition, der tager udgangspunkt i, hvad der er bevaringsværdigt, og som samtidig letter skovejernes mulighed for at identificere de værdifulde områder og prioritere indsatsen for deres beskyttelse.

Naturen i skovene er en vigtig del af biodiversiteten i Danmark, fordi skovene er levested for mange vilde dyr og planter. Nogle skovområder er naturmæssigt mere værdifulde end andre, fordi de er bedre levesteder for dyr, planter og andre organismer. Hidtil har der ikke været en kortlægning af den naturmæssigt særlig værdifulde skov – de såkaldte § 25 skove. Miljøministeriet har foreløbigt i 2018 foretaget en kortlægning af naturmæssigt særlig værdifuld skov i de offentligt ejede skove i Danmark. Denne kortlægning og beskrivelse af skovnaturen skal ses som et supplement til kortlægningen af habitatskov indenfor Natura 2000-områderne.

Kortlægningen har haft til formål at kortlægge skov af naturmæssig særlig værdi. Dette omfatter skove både indenfor og udenfor Natura 2000-områder.

Kortlægningsmetoden er systematisk og er foregået i tre trin:

1. Først er fundet potentielle arealer ved hjælp af eksisterende kortmateriale.
2. Derefter har et feltbesøg afgjort, om der er tale om naturmæssigt særlig værdifuld skov i skovlovens forstand.
3. Til sidst indsamles data om naturindholdet.

Det viste resultat af miljøministeriets kortlægningen fremgår på nedenstående kort, som giver et samlet overblik over beliggenheden og tilstanden af de offentlige skoves særlige naturmæssige værdier. En undgåelse af en påvirkning af § 25 skove vil ligeledes indgå i analysen med en høj prioritet.

3. Natur- og vildtreservater

Der er ved en række bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater etableret nogle områder, som er udpeget til fristeder, hvor pattedyr og fugle kan yngle, raste og søge føde i fred /9/. Inden for projektområdet findes en række af disse udpegninger på land og hav.

Der foretages en kortlægning af disse udpegninger, hvorefter bekendtgørelserne for områderne gennemlæses. Med baggrund i en analyse af de konkrete bestemmelser vurderes det, med baggrund i de anlægstekniske projektbeskrivelser, hvorvidt forskellige anlægstekniske løsninger vil være i strid med bekendtgørelserne. Såfremt dette er tilfældet, vurderes det hvorvidt der er tale om så væsentlig modstrid, at dette bør føre til, at områderne skal identificeres som særligt betydningsfulde, og at dette skal inddrages med høj vægt i vurderingen af projektets realiserbarhed.

4. Fredninger af natur- og landskabsværdier

Siden 1917 har fredning været et centralt værktøj i naturbeskyttelsen i Danmark, og fredning er det ældste og mest vidtgående instrument til beskyttelse af natur og landskaber. Fredninger bliver gennemført til at varetage alle de formål, som naturbeskyttelsesloven indeholder. Det vil sige beskyttelse af *landskab, dyr og planter og deres levesteder, kulturhistorie, naturhistorie og undervisningsmæssige værdier*, ligesom en fredning kan fastsætte bestemmelser om forbedring og genopretning af naturen. Endvidere kan fredninger regulere folks adgang til at færdes i naturen /4/.

Fredningsnævnet kan jf. § 50 i naturbeskyttelsesloven meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Der er således tale om en stærk juridisk binding baseret på en faglig og grundig vurdering af de værdier, der ønskes beskyttet. Fredningskendelserne inden for projektområdet gennemgås med henblik på at undersøge, hvorvidt et kommende vej-, bro- eller tunnelprojekt er i konflikt med fredningernes formål. Er projektet i konflikt med formålet rubriceres området som særligt betydningsfuldt, idet der foreligger en høj grad af formodning for, at en fredning, der foretages efter en omstændelig og konkret fredningsproces med tilhørende besigtigelser dækker over et særligt betydningsfuldt samfundsaktiv.

Som udgangspunkt sker fravælgelsen med baggrund i fredningskendelsens beskrivelse sammenholdt med beskrivelserne af det anlægstekniske skitseprojekt. I særlige tvivlstilfælde kan der ske besigtigelse og dokumentation af indhold af et område, men henset til tid og økonomi i forundersøgelsen vil dette oftest være for krævende. Ved betydelige usikkerheder ved vurderingerne af den potentielle modstrid med fredningsformålet, må tvivl føre til en tilbageholdenhed med en indledende vurdering af, at området er særlig betydningsfuldt.

De fredede områder vil indgå i den efterfølgende analyse med hver deres værdisætning baseret på den ovenfor beskrevne vurdering.

5. Referencer

- /1/ Miljø- og fødevareministeriet, Miljøstyrelsen. Digitale Naturkort-Biodiversitetskortet.
<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=miljoegis-plangroendk>
- /2/ Danmarks naturdata. <http://naturdata.miljoportal.dk/>

- /3/ Orbicon 2018. Jammerland Bugt kystnær havmøllepark: Teknisk baggrundsrapport. Påvirkninger af trækkende, rastende og ynglende fugle.
- /4/ Miljøstyrelsen, <https://mst.dk/natur-vand/natur/national-naturbeskyttelse/fredninger/hvad-er-en-fredning/>
- /5/ Habitatdirektivet, Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0043&from=FI>
- /6/ Fuglebeskyttelsesdirektivet. Europaparlamentets og rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147&from=RO>
- /7/ [Rambøll 2020. Identifikation af særligt betydningsfulde områder](#)
- /8/ [Fredshavn, J.R., Nygaard, B. & Ejrnæs, R. 2010. Naturtilstand på terrestriske naturarealer – besigtigelser af § 3-arealer. 2. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. 72 s. – Faglig rapport fra DMU nr. 792. <http://www.dmu.dk/Pub/FR792.pdf>](#)
- /9/ [Miljø-og fødevarerministeriet, Fiskeriterritoriet og reservater. <https://mst.dk/friluftsliv/jagt/jagttider-og-fredninger/fiskeriterritoriet-og-reservater/>](#)
- /10/ [Bekendtgørelse af lov om skove, LBK nr. 315 af 28/03/2019, <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/315>](#)
- /11/ [Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse. LBK nr. 240 af 13/03/2019](#)